

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทำขนมประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบของจังหวัดสงขลา สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

Local Curriculum Development of the Occupation and Technology Learning Area
on Thai Traditional Desserts of the Tenth Month Festival for Matthayomsueksa 1
Students in Songkhla Province

ณัฐวีภรณ์ ทิพยาวาศรี^{1*} เรวดี กระโหมวงศ์² วัลลยา ธรรมอภิบาล อินทนน³
Nudthaweeporn Tippayawasr^{1*} Rewadi Krahomvong² Wallaya Thamaphiban Inthanin³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพ 3) ทดลองใช้ เพื่อหาประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทำขนมประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบของจังหวัดสงขลา สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม, แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร, แบบประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร, เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร, แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ, แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ, แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน และแบบประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอนและวิทยากรท้องถิ่น โดยมีขั้นตอนดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่มคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิทยากรท้องถิ่น ครูผู้สอนศึกษานิเทศก์ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลการศึกษาได้นำมาจัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับการขนมประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบ ประกอบด้วย ความสำคัญ ความเป็นมา ความมุ่งหมาย วิธีปฏิบัติและพิธีกรรมในประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบ ขนมเดือนสิบ อุปกรณ์การทำขนมเดือนสิบ และการจัดนิทรรศการ

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพโครงร่างของหลักสูตร นำผลการศึกษามากำหนดเป็นรายละเอียดต่าง ๆ

หลักสูตรฉบับร่าง ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา เวลาเรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น มีโครงสร้างเนื้อหา 4 หน่วย 8 แผน จัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการ 9 ชั้น ได้แก่ 1) ชั้นตระหนักในปัญหาและความจำเป็น 2) ชั้นคิด วิเคราะห์ วิจาร์ณ 3) ชั้นสร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย 4) ชั้นประเมินและเลือกทางเลือก 5) ชั้นกำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ 6) ชั้นปฏิบัติด้วยความชื่นชม 7) ชั้นประเมินผลระหว่างปฏิบัติ 8) ชั้นปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ และ 9) ชั้นประเมินความภาคภูมิใจ ใช้ระยะเวลารวมทั้งสิ้น 20 ชั่วโมง ผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ทุกองค์ประกอบของหลักสูตรเหมาะสม และสอดคล้องกัน จากนั้นนำข้อเสนอแนะจาก การประเมินหลักสูตรฉบับร่างมาปรับปรุง เพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

¹ มหบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน มหาวิทยาลัยทักษิณ

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ : ประธานที่ปรึกษา

³ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ : กรรมการที่ปรึกษา

* Corresponding author : e-mail : lung_tipvasri@hotmail.com

ขั้นตอนที่ 3 นำหลักสูตรไปทดลองใช้ แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษานำร่อง โดยการนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเนินพิชัย อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา จำนวน 19 คน พบว่า

หลักสูตรมีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.86/86.21 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 หลังการทดลองใช้ได้ มีการปรับปรุงหลักสูตร โดยการปรับปรุงเนื้อหาให้กระชับ วางแผนเรื่องเวลาในการทำกิจกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4-7 กับ ครูผู้สอน และปรับปรุงภาษาที่ใช้ให้ถูกต้อง

ระยะที่ 2 นำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำน้อย อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 24 คน พบว่า

หลักสูตรประสิทธิภาพเท่ากับ 94.44/84.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ความรู้ความเข้าใจ หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนใน หลักสูตร พบว่าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) และ ผลการประเมินความคิดเห็นของครู ผู้สอนและวิทยากรท้องถิ่น พบว่า มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เช่นกัน

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น, กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี, การทำขนมประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบ

Abstract

This research aim to 1)analysis of basic data base 2)construction and quality inspection 3)trial efficiency and effectiveness of the local Curriculum Occupation and Technology Learning Area on Thai Traditional Desserts of the Tenth Month Festival for Matthayomsueksa 1 Students in Songkhla Province . Data were collected using the question for group discussion, Evaluation of the suitability of the curriculum, Evaluation of the consistency of the curriculum, Documents and documentation course curriculum, Cooperative learning practice, A test of understanding, Evaluation of the satisfaction of students and the evaluation opinions of teachers and experts on local wisdom by step taken 3 steps are as follows.

Stage 1. An analysis of basic data was conducted through documentary study and related research, focus group discussions with members of school boards, experts on local wisdom, teachers, educational supervisors and Mathayomsueksa 1 students.

The outcome of the study was the contents for making the curriculum for making traditional desserts of the tenth moth festival consisting of significance, objectives, practices and rites for making merits on the occasion of Sart merit-making day in the tenth lunar month, the desserts, equipment for making desserts and setting up the exhibition.

Stage 2. The second stage involved the construction and quality validation of the curriculum.

The outcome of the study was defined with details of the draft curriculum. This stage consisted of the principles, objectives, content structure, course hours, learning

activities, teaching media and learning resources, measurement and evaluation method, course description, and learning units. The developed curriculum consisted of 4 content structures, 8 learning management plans and 9 skill-process learning management: 1) problem and requirement awareness, 2) thinking, analyzing, and critique, 3) creating diverse alternatives, 4) evaluating and selective alternatives, 5) defining and ordering of practices, 6) performing with admiration, 7) evaluating during performing, 8) continuous improving, and 9) evaluating with pride. Time required for the whole processes was 20 hours. The evaluation outcome of appropriateness and coherency of the developed curriculum by experts and specialists reveals that all aspects of the curriculum are appropriate and coherent. The outcome of the draft curriculum was further improved to make it more appropriate.

Stage 3. The third stage dealt with the implementation of the curriculum, which was further sub-divided into two phases.

In phase 1, which was a pilot study, the constructed curriculum was tried out with 19 Mathayomsueksa 1 students at Wat Noen Phichai School, Bangklam District, Songkhla Province.

It is found that the curriculum showed the 90.86/86.21 effectiveness. Which was significantly higher than that placed 80/80. After the trial, the curriculum was further improved to make the content more concise. Planning on time usage was made with teachers for activities organized for Unit 4-7. Moreover, language description was edited for correct usage.

In phase 2, the constructed curriculum was tried out with 24 Mathayomsueksa 1 students at Ban Nam Noi Community School, Hatyai District, Songkhla Province.

It was found that the curriculum showed the 94.44/84.66 effectiveness. Which was significantly higher than that placed 80/80. The knowledge and understanding of the students was higher than before taking the course with a higher mean score of students' understanding of the content after the curriculum implementation at the .05 significant level. Overall, the students' satisfaction with the curriculum revealed at a 'high' level of mean score ($\bar{X} = 4.45$) Similarly, overall, the evaluation of the teachers and local wisdom was found to be also at 'high' level ($\bar{X} = 4.49$).

Keywords: Local Curriculum Development, the Occupation and Technology Learning, Thai Traditional Desserts of the Tenth Month Festival

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) มีแนวคิดหลักในการพัฒนาประเทศโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ภายใต้วิสัยทัศน์ประเทศไทย ปี พ.ศ.2570 คือคนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมแห่งประชาธิปไตย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : 18)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญในการเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่นไปสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และมาตรา 29 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 9)

วัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ซึ่งโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาของท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อนำมาจัดทำเป็นหลักสูตรให้นักเรียนได้ศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรแกนกลางที่ได้กำหนดไว้ เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดสงขลา พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีความหลากหลายในการประกอบอาชีพ เนื่องจากเป็นเมืองธุรกิจการค้า และในขณะเดียวกันการดำรงชีวิตยังผูกพันกับวัฒนธรรม และประเพณี ซึ่งประเพณีที่น่าสนใจของจังหวัดสงขลา คือประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบ เป็นประเพณีที่ผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวจังหวัดสงขลา มาช้านาน เพราะเชื่อกันว่าเป็นการทำบุญให้กับบรรพบุรุษ และญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนา วัฒนธรรมต่างๆ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ ที่ถือปฏิบัติ

สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษจนถึงคนรุ่นปัจจุบัน ปัญหาอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบ พบว่า เด็กและเยาวชนยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ และไม่เห็นความสำคัญของประเพณีดังกล่าว ส่วนใหญ่มาเพื่อติดตามพ่อแม่ ญาติพี่น้องมาร่วมทำบุญที่วัด ไม่เข้าใจว่าขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ทางศาสนามีอะไรบ้าง ขนมแต่ละชนิดที่ใช้ทำบุญมีความหมายและขั้นตอนวิธีการทำเป็นอย่างไร ประกอบกับปัจจุบันคนไทยมีชีวิตที่รีบเร่งมากกว่า ในอดีต เนื่องจากปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบ ทำให้อาหารจานด่วนเข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก เพราะอาหารประเภทนี้สามารถรับประทานได้ง่าย มีขนาดพอเหมาะกับการรับประทานสะดวก รวดเร็ว หาซื้อได้ง่าย (สุขุมลย์ ประสมศักดิ์. 2552 : 29) สาเหตุดังกล่าวทำให้นักเรียนไม่สนใจขนมของไทย เพื่อไม่ให้ขนมประเพณีทำบุญ วันสารทเดือนสิบและวิถีปฏิบัติที่สืบทอดกันมาสูญหาย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการนำองค์ความรู้ มาจัดทำเป็นหลักสูตรในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะที่จำเป็นต่ออาชีพ ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้ทักษะกระบวนการ 9 ชั้น ทำให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทำขนมประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบของจังหวัดสงขลา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านน่าน้อย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญ เห็นคุณค่า และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบทอดการทำขนมประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบของจังหวัดสงขลาให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร
- 2.สร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร
- 3.ทดลองใช้ หาประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของหลักสูตร

วิธีการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอนของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำน้อย ศึกษาในเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 วิทยากรท้องถิ่นชุมชนบ้านน้ำน้อย ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำน้อย จำนวน 9 คน ศึกษาในเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำนวน 3 คน วิทยากรท้องถิ่น จำนวน 3 คน ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำน้อย จำนวน 8 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 คน

1.2.2 กลุ่มเป้าหมายในการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 3 คน และครูผู้มีหน้าที่พัฒนาหลักสูตร โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำน้อย จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 2 คน รวม 7 คน

1.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่าจีนอุดมวิทยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกจากโรงเรียนที่มีบริบทชุมชน สังคมวัฒนธรรมใกล้เคียงกับโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำน้อย

1.2.4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานำร่อง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดเนินพิชัย อำเภอบางกล่ำ จังหวัด

สงขลา จำนวน 19 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกจากโรงเรียนที่มีบริบทชุมชน สังคมวัฒนธรรมใกล้เคียงกับโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำน้อย และมีวิทยากรท้องถิ่นที่มีความสามารถเกี่ยวกับการทำขนมเดือนสิบ

1.2.5 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยสำหรับการนำหลักสูตรไปใช้จริง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำน้อย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 24 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงเนื่องจากมีนักเรียนเพียงห้องเดียว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

2.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ คือแนวคำถามสำหรับ การสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ โครงสร้างเนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และวิธีการวัดและประเมินผล โดยนำแนวคำถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมความถูกต้อง ของประเด็นคำถาม และภาษาที่ใช้ หลังจากนั้นนำแนวคำถามมาปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์

2.2 ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้มี 2 ชนิด คือ

2.2.1 แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยนำแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบประเด็นต่างๆ ลักษณะของข้อความคำถามและภาษาที่ใช้ ปรับปรุงแก้ไขตามให้ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะจัดทำเป็นหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$)

2.2.2 แบบประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ และไม่สอดคล้อง โดยนำแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจ

สอบประเด็นต่าง ๆ ลักษณะของข้อความคำถามและภาษาที่ใช้ ปรับปรุงแก้ไขตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะจัดทำเป็นหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ หลักสูตรมีความสอดคล้องระหว่าง 0.71-1.00

2.3 ขั้นตอนที่ 3 นำหลักสูตรไปทดลองใช้ เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย

2.3.1 เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

2.3.2 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ เป็นแบบเก็บคะแนนระหว่างที่จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร มีคะแนนรวมทั้งหมด 840 คะแนน

2.3.3 แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ จำนวน 50 ข้อ 4 ตัวเลือก 50 คะแนน

2.3.4 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน และแบบประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอนและวิทยากรท้องถิ่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือแต่ละชนิด ผู้วิจัยนำแบบประเมินให้คุณเชี่ยวชาญพิจารณา ความสอดคล้อง ตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ของการประเมินลักษณะของข้อความคำถามและภาษาที่ใช้ ปรับปรุงแก้ไขตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ จัดทำเป็นแบบประเมินและแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจฉบับสมบูรณ์ แบบประเมินและแบบวัดความรู้ความเข้าใจ มีความสอดคล้องระหว่าง 0.8-1.00 หลังจากนั้นนำแบบวัดความรู้ความเข้าใจ ไปหาคุณภาพของเครื่องมือกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่าจีนอุดมวิทยา จำนวน 30 คน ค่าความเชื่อมั่น .86

3. วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

3.1 ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มจะถูกบันทึกในโทรศัพท์มือถือ และแบบจดบันทึกคำสนทนาของผู้จัดบันทึก

3.2 การสร้างหลักสูตร โดยการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ดำเนิน

การสร้างหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย หลักการจุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา เวลาเรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการ การเรียนรู้ หลังจากนั้นนำหลักสูตรให้คุณเชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการและประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง

3.3 การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ แบ่งเป็น 2 ระยะคือ

ระยะที่ 1 การศึกษานำร่อง เป็นการนำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองศึกษานำร่อง เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคระหว่างการใช้หลักสูตร ก่อนการนำไปใช้จริง โดยการทดลองสอนทุกหน่วยการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการ 9 ชั้น ผู้สอนประกอบด้วย ครูผู้สอนในโรงเรียน และวิทยากรท้องถิ่นซึ่งจะเข้ามามีส่วนร่วมการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 - 4 ในขั้นตอนการฝึกภาคปฏิบัติการทำขนม 4 ชนิด ระยะที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นการนำหลักสูตรที่ผ่านการศึกษานำร่องไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการนำหลักสูตรไปใช้จริง เพื่อหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

3.3.1 ผู้วิจัยนำเสนอหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่อผู้อำนวยการโรงเรียน

3.3.2 ประชุมสร้างความเข้าใจในรายละเอียดเนื้อหาของหลักสูตร

3.3.3 จัดเตรียมเอกสารและสื่อประกอบการเรียนการสอนประสานกับวิทยากรท้องถิ่น

3.3.4 ประชุมนิเทศนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสร้างความเข้าใจในหลักสูตร

3.3.5 จัดการเรียนรู้อตามหลักสูตร โดยใช้เวลาทั้งหมด 20 ชั่วโมง ไม่รวมทำแบบทดสอบก่อนกับหลังเรียน ซึ่งแต่ละหน่วยการเรียนรู้ครูผู้สอนกลุ่ม

สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นผู้สอน และวิทยากรท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3-4 ขั้นตอนของการฝึกภาคปฏิบัติในการทำขนม โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำการทดสอบก่อนดำเนินการทดลองด้วยแบบวัดที่สร้างขึ้น คือแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการ 9 ขั้น

3.3.6 การประเมินระหว่างจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร ใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติของนักเรียนโดยดูจากใบงาน แบบประเมินการปฏิบัติแบบประเมินทักษะกระบวนการ แบบประเมินการทำงานกลุ่ม แบบประเมินชิ้นงาน และแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของแต่ละหน่วยการจัดการเรียนรู้ เป็นการประเมินโดยใช้เกณฑ์ประเมินแบบรูบริก (Scoring Rubric)

3.3.7 ให้นักเรียนทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ ชุดเดียวกันกับก่อนเรียน จากนั้นนำไปหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตรและวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.8 นำแบบประเมินความพึงพอใจแจกนักเรียน เพื่อให้นักเรียนตอบแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร

3.3.9 นำแบบประเมินความคิดเห็นแจกครูผู้สอนและวิทยากรท้องถิ่น เพื่อให้ครูผู้สอนและวิทยากรท้องถิ่นตอบแบบประเมินเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

4.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสนทนากลุ่ม หลักสูตร แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน และแบบประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอนและวิทยากรท้องถิ่น โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence

: IOC) คัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป

4.1.2 ความเหมาะสมของหลักสูตร โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบประเด็นต่างๆ ของการประเมิน ลักษณะของข้อคำถามและภาษาที่ใช้ คัดเลือกข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

4.1.3 ค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ โดยใช้เทคนิค 50% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายรายข้อ ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 แล ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

4.1.4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจทั้งหมด โดยใช้สูตรการคำนวณของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน 20 (KR-20) วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร การประเมินความพึงพอใจของนักเรียน และการประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอนและวิทยากรท้องถิ่น ทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2.2 หาประสิทธิภาพของหลักสูตร โดยหาค่าร้อยละ

4.3.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจก่อนกับหลังเรียนหลักสูตรโดยใช้การทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t-test for Dependent Samples)

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้แนวทางในการกำหนดกรอบหลักสูตร การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการ

9 ชั้น ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ธรรมชาติ และวัยของเด็ก เนื้อหาวิชา สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และชีวิตจริง สามารถพัฒนาผู้เรียนให้คิดเป็น แก้ ปัญหาเป็น โดยเฉพาะการทำงานอย่างเป็นระบบ มี ขั้นตอนและสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ โดยใช้สื่อ การเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างหลากหลาย เหมาะ กับความสามารถและความสนใจของนักเรียน การวัด และประเมินผลเป็นการประเมินความรู้ความสามารถ และทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนในระหว่างที่ได้รับ ประสพการณ์การเรียนรู้จากหลักสูตร

2. สร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร

2.1 ผลการสร้างหลักสูตร ผู้วิจัยได้ ดำเนินการสร้างหลักสูตร โดยการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา เวลาเรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอน และแหล่งเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล คำอธิบาย รายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของ หลักสูตร พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) และ องค์ประกอบของหลักสูตร มีความสอดคล้องทุกองค์ ประกอบตั้งแต่ 0.71 - 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ กำหนดไว้

3. ทดลองใช้หาประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของหลักสูตร

3.1 ผลการทดลองใช้หลักสูตร มีดังนี้

3.1.1 การศึกษานำร่อง

โดยการนำหลักสูตรไป ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1โรงเรียนวัด เนินพิชัย อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2557 จำนวน 19 คน พบว่า หลักสูตรมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 90.86/86.21 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

1.1.2 การนำหลักสูตรไปทดลองใช้

โดยการนำหลักสูตรไปใช้กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้าน น้ำน้อย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2557 จำนวน 24 คน เพื่อหาประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพของหลักสูตร พบว่า

1.3.2.1 หลักสูตรมีประสิทธิภาพ

เท่ากับ 94.44/84.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

1.3.2.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนน

ความรู้ความเข้าใจ หลังการเรียนรู้หลักสูตรสูงกว่าก่อน การเรียนรู้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.2.3 นักเรียนมีความพึงพอใจ

ต่อหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิธีการวัด ประเมินผล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) นอกนั้นก็มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดย ด้านพฤติกรรมและวิธีการสอนของครูมีความพึงพอใจ สูงสุด ($\bar{X} = 4.48$) รองลงมา คือด้านกระบวนการ จัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.45$) ส่วนด้านสื่อการสอนและ แหล่งเรียนรู้ มีความพึงพอใจต่ำสุด ($\bar{X} = 4.39$) ซึ่ง ผ่านเกณฑ์การตัดสินประสิทธิผลของหลักสูตร

1.3.2.4 ครูผู้สอนและวิทยากร

ท้องถิ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมที่มีต่อ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบ ว่า ด้านวิธีการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) นอกนั้นก็มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก โดยด้านสื่อการสอนและแหล่ง เรียนรู้ มีความเหมาะสมสูงสุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือด้านพฤติกรรมและวิธีการสอนของครู ($\bar{X} = 4.47$) ส่วนด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสม ต่ำสุด ($\bar{X} = 4.40$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การตัดสินประสิทธิผล ของหลักสูตร

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา หลักสูตร โดยการศึกษาจากหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง และการจัดสนทนากลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาชั้น

พื้นฐาน วิทยาการท้องถิ่น ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักเรียน เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ต่อจากนั้นนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มากำหนด เป็นองค์ประกอบของหลักสูตร โดยคำนึงถึงสภาพ ชุมชน ความเหมาะสม ความต้องการของชุมชน สถาน ศึกษา และนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญ (2552 : 133-140) ได้พัฒนาหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นวิชาชนบทไทยพื้นบ้าน โดยการสร้างหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย การศึกษาข้อมูล พื้นฐาน วิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่น การ วิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำหลักสูตร และสอดคล้อง กับ พูนสุข อุดม (2556 : 32-49) ได้กล่าวถึงหลักสูตร เพื่อชีวิตและสังคมเป็นหลักสูตรที่จัดเนื้อหาสาระให้ มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริงของคนในสังคม โดยจัด เนื้อหาสาระตามกิจกรรมของคนในสังคม เช่น การ ประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตในครอบครัว เป็นการ เตรียมผู้เรียนให้ร่วมมือกับสังคม ทำให้ผู้เรียนนำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะได้มีการ เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนสัมพันธ์กับชีวิตจริง โดยเน้นให้ ผู้เรียนรู้เกี่ยวกับหน้าที่ทางสังคม

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างหลักสูตร โดยการวิเคราะห์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้องค์ประกอบของ หลักสูตรประกอบด้วย หลักการของหลักสูตร จุดมุ่ง หมายโครงสร้างเนื้อหา เวลาเรียน กระบวนการจัดการ เรียนรู้ สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ วิธีการวัดและ ประเมินผล คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน ซึ่งสอดคล้อง กับพรรณานิภา เชื้อสิงห์ (2551 : 163-170) ได้วิจัย และพัฒนาหลักสูตรบูรณาการแบบคู่ขนานกะละแม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 พบว่า หลักสูตรมีองค์ ประกอบที่สำคัญ คือหลักการและเหตุผล จุดหมาย โครงสร้างหลักสูตร ขอบข่ายสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ คำอธิบาย รายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อ การเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ สอดคล้องกับณัฐธยาน์ รัตนพาหิระ (2554 : 92-94) ได้

วิจัยและพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้การงานอาชีพและ เทคโนโลยีการแปรรูปมังคุด พบว่า หลักสูตรประกอบด้วย ความนำ หลักการ ความมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา/เวลาเรียน สาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล การร่างหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทำขนมประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบของ จังหวัดสงขลา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ร่างหลักสูตรตามหลักการและแนวคิดที่ได้ สังเคราะห์ไว้แล้ว เนื้อหา มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน ทำให้การประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง ของโครงสร้างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องตามเกณฑ์ที่ กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ บานเย็น แก้วศรีสุข (2553 : 129-132) ได้วิจัยและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี อาหารจากกล้วย พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบของหลักสูตรเหมาะสม และสอดคล้อง กัน ได้แก่ โครงสร้างเนื้อหา ตัวชี้วัด กิจกรรมการ เรียนรู้ การวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับ หทัย รัตน์ หนูพรหม (2550 : 129-131) ได้วิจัยและพัฒนา หลักสูตรบูรณาการประเพณีทำบุญเดือนสิบสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า หลักสูตรมีองค์ ประกอบสอดคล้องและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการ จัดการเรียนรู้

3. ผลการทดลองใช้ หาประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพ ของหลักสูตร แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

3.1 การศึกษานำร่องเพื่อหาประสิทธิภาพ ของหลักสูตร เป็นผลการประเมินความก้าวหน้าระหว่าง เรียนและหลังเรียน จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ตาม หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี เรื่องการทำขนมประเพณีทำบุญวัน สารทเดือนสิบของจังหวัดสงขลา สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเนินพิชัย พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 763.26 คิดเป็นร้อยละ 90.86 คะแนนทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 คิดเป็นร้อยละ 86.21 ดังนั้นหลักสูตรมีประสิทธิภาพ

เท่ากับ 90.86/86.21 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่วางไว้ 80/80 สรุปว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเกิดจากความต้องการและความสนใจของนักเรียน นักเรียนจึงมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาเรียนรู้ และที่สำคัญนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในการทำขนมแต่ละชนิด เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ไม่จำเจสนุกกับการเรียน และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังที่ ขวลิต ชูกำแพง (2551 : 22-28) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม (Social Process and Life Function Curriculum) เป็นหลักสูตรที่รวบรวมความรู้ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยยึดกิจกรรมต่างๆ ของคนในสังคมเป็นหลัก เป็นหลักสูตรที่คาดหวังมีคุณค่ามากที่สุดสำหรับผู้เรียน การจัดหลักสูตรแบบนี้ยึดเอาสังคมและชีวิตจริงของเด็กเป็นหลัก เพื่อผู้เรียนจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาในหลักสูตรกับชีวิตจริงของผู้เรียนหรือภาวะทางสังคมที่ผู้เรียนกำลังประสบอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับ นาวา ศรีชนะเนตร (2553 : 121-129) ได้วิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าหลักสูตรสถานศึกษาที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.93/84.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 และสอดคล้องกับ ปลาทอง อัยวรรณ (2551 : 86-90) ได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาวิชาภาษาอังกฤษอาหารพื้นเมืองสกลนคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า หลักสูตรสถานศึกษาที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 78.55/78.64 สูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75 ที่กำหนดไว้

3.2 การนำหลักสูตรไปทดลองใช้

3.2.1 หาประสิทธิภาพของหลักสูตร

เป็นผลการประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียนและหลังเรียน จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทำขนมประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบของจังหวัดสงขลา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำน้อย พบว่า

แผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 793.29 คิดเป็นร้อยละ 94.44 คะแนนทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 42.33 คิดเป็นร้อยละ 84.66 ดังนั้นหลักสูตรมีประสิทธิภาพเท่ากับ 94.44/84.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่วางไว้ 80/80 สรุปว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูใช้ทักษะกระบวนการ 9 ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ครูหลีกเลี่ยงการบอกความรู้แก่นักเรียนโดยตรง แต่จะจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ อย่างเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับธรรมชาติและวัย เนื้อหาวิชา สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชีวิตจริง พัฒนานักเรียนให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยเฉพาะการทำงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ และสถานศึกษาวิद्याกรท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดวิธีการทำขนมประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบให้แก่ นักเรียน สามารถเข้าใจได้ง่าย ไม่ซับซ้อน และนักเรียนสามารถนำความรู้ในภาคปฏิบัติในการทำขนมเดือนสิบได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ สุนิสสัย มาตัน (2552 : 97-98) ได้วิจัยและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในระดับช่วงชั้นที่ 3 การทำปลาสามสมุนไพรม พบว่า ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรมีประสิทธิภาพ 83.06/80.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ แสดงว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ ประภาพรรณ โชษมาลา (2554 : 99-101) ได้วิจัยและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นการทำขนมนางเล็ด กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการประเมินระหว่างเรียนเกี่ยวกับคุณภาพและผลงานนักเรียนด้านพุทธิพิสัยทุกคนผ่านเกณฑ์ประเมินระดับพอใช้ขึ้นไป ด้านทักษะพิสัย ส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ประเมินมากที่สุด ในรายการขนาดของแผ่นข้าว คิดเป็นร้อยละ 78.13 สำหรับผลงานการทำขนมนางเล็ด ส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์มากที่สุด ในรายการรูปทรงของขนม คิดเป็นร้อยละ 78.13 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 85 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3.2.2 หาประสิทธิผลของหลักสูตร ดังนี้

3.2.2.1 เป็นผลการวัดความรู้ความเข้าใจก่อน กับหลังเรียน ตามหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทำขนม ประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบของจังหวัดสงขลา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชน บ้านน้ำน้อย โดยการทดสอบค่าทีแบบ ไม่อิสระ (t-test for Dependent Sample) พบว่า คะแนนวัด ความรู้ความเข้าใจ หลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครู ผู้สอนร่วมกับวิทยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ ทำให้บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ดีขึ้น นักเรียนมีความตั้งใจที่จะเรียนรู้ นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษาที่หลากหลาย เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับวัยของนักเรียน การทำขนมประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบเป็นเรื่องที่ ใกล้ตัวนักเรียน เพราะเป็นประเพณีที่สืบทอดกัน มายาวนานจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นเรื่องที่นักเรียน ค้นเคย ซึ่งสอดคล้องกับ ธนภรณ์ โกพัฒนตา (2552 : 171-173) ได้วิจัยและพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เครื่องดื่มสมุนไพรท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ณัฐธยาน์ รัตนพาหิระ (2554 : 92-94) ได้วิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การแปรรูปมังคุด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดย ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านพฤติกรรมและวิธีการสอนของครูมีค่าเฉลี่ย สูงสุด รองลงมา คือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาสาระ ส่วนด้านสื่อการเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สาเหตุที่นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียน

รู้ตามหลักสูตรด้านการวัดผลประเมินผลสูงสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำเครื่องมือ ในการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น ใบงาน แบบประเมินการทำงาน แบบประเมินทักษะ กระบวนการ แบบประเมินการทำงานกลุ่ม แบบประเมิน ชิ้นงาน แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องการทำขนม และประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบของจังหวัด สงขลา การวัดผลและประเมินผลครอบคลุมการ เรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและ ประเมินผล ในส่วนของพฤติกรรมและวิธีการสอนของ ครู พบว่า ครูมีความรับผิดชอบ เอาใจใส่นักเรียน เป็นอย่างดี และครูมีความสามารถในการจัดการเรียน รู้โดยร่วมกับวิทยากรท้องถิ่น ส่วนด้านสื่อการเรียนมีค่า เฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนชุมชนบ้าน น้ำน้อยเป็นโรงเรียนขยายโอกาสมีงบประมาณน้อย ทำให้มีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึกปฏิบัติ จริงไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน เช่น เต้าแก๊ส หม้อ กระทะ ไม้พาย ต้องยืมจากโรงเรียน อื่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัย สอดคล้องกับ หทัยรัตน์ หนูพรหม (2550 : 129- 131) ได้วิจัยและพัฒนาหลักสูตรบูรณาการประเพณี ทำบุญเดือนสิบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยหลัก สูตรบูรณาการอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในโรงเรียนเห็นด้วยต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตร นี้อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับบุญ เหลือ มาเพชร (2552 : 113-114) ได้วิจัยและพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นการทำข้าวหลาม โรงเรียนชุมแพ พิทยาคม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแผนการ จัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นการทำข้าวหลาม อยู่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และครูผู้สอน มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50

3.2.2.3 ผลการประเมินความคิดเห็นของ ครูผู้สอนและวิทยากรท้องถิ่น เกี่ยวกับความเหมาะสมที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยภาพ รวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย

ด้าน พบว่า ด้านการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านสื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือด้านพฤติกรรมและวิธีการสอนของครู ด้านเนื้อหาสาระ ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สาเหตุที่ครูผู้สอนและวิทยากรท้องถิ่น เห็นว่าด้านการวัดผลประเมินผล มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอแก่นักเรียนไม่ว่าจะเป็นใบความรู้ แบบประเมินด้านต่างๆ ของนักเรียน ใบงาน แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ และอื่น ๆ และหลักสูตรส่งเสริมให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและวิทยากรท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจจะเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนและวิทยากรท้องถิ่นเห็นว่าเวลาในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติไม่เหมาะสมกับเวลา ครูผู้สอนมีภาระงานสอนและงานกิจกรรมของโรงเรียนอยู่แล้ว ทำให้บางครั้งไม่มีเวลาในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ รัชนี้ นครไทยภูมิ (2552 : 133-140) ได้วิจัยและพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นวิชาขนมไทยพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนร่วมกับวิทยาลัยสารพัดช่างพระนครศรีอยุธยา พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร จำแนก 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา มีค่าเฉลี่ย 4.51 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.62 ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.58 สรุปได้ว่าการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.758 ซึ่งอยู่ในระดับพอใจเป็นอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนที่มีความสนใจที่จะนำหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทำขนมประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบของจังหวัดสงขลาไปใช้ ต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตรของโรงเรียน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้

1.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการ 9 ขั้น ทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตรผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวนักเรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และรู้จักวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ โรงเรียนอาจจะนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทำให้หลักสูตรดังกล่าวมีความทันสมัย น่าสนใจ เป็นการสร้างคุณค่าให้กับหลักสูตรควบคู่กับวัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทำขนมประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบของจังหวัดสงขลา ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ มีการฝึกปฏิบัติในการทำขนมเพียง 4 ชนิด เนื่องจากมีขนมที่จำเป็นในการทำบุญวันสารทเดือนสิบอีก 2 ชนิด ที่นักเรียนยังไม่ได้ฝึกปฏิบัติคือขนมลา และขนมกง ควรเพิ่มแผนการจัดการเรียนรู้และเวลาในการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวให้แก่นักเรียน

2.2 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น ๆ ทำให้ครูทุกคนในระดับชั้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาและใช้หลักสูตร

2.3 หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ มีเวลาเพียง 20 ชั่วโมง ทำให้เนื้อหาไม่ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน ครูผู้สอนและผู้สนใจ อาจเพิ่มเติมเวลาเรียนและเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพความต้องการของท้องถิ่น

2.4 ควรวิจัยการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรในมิติของการวัดเจตคติของนักเรียนเรื่องของความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า สืบสาน อนุรักษ์ความเป็นไทยให้คงอยู่สืบไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชวลิต ชูกำแหง. (2551). การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐธยาน์ รัตนพาหิระ. (2554). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการแปรรูปมังคุด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธนภรณ์ โกพัฒน์ตา. (2552). การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเรื่องเครื่องดื่มจากพืชสมุนไพรท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 กลุ่มเก่า สุพรรณบุรี อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- นาวา ศรีชนะเนตร. (2553). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลา ร้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “คุรุราษฎร์บำรุงวิทย” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บานเย็น แก้วศรีสุข. (2553). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องอาหารจากกล้วย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโนนทองโนนหวาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- บุญเหลือ มาเพชร. (2552). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำข้าวหลาม โรงเรียนชุมแพพิทยาคม อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประภาพรรณ โชษมาลา. (2554). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำขนมนางเล็ด กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปลาทอง อัยวรรณ. (2551). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา วิชาภาษาอังกฤษ เรื่องอาหารพื้นเมืองสกลนคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชาวสง่างาเจริญวิทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พรรณนิภา เชื้อสิงห์. (2551). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการแบบคู่ขนาน เรื่องกะละแม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พูนสุข อุดม. (2556). การพัฒนาหลักสูตร. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รัชนี้ นครไทยภูมิ. (2552). การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน วิชาขนมไทยพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนร่วมกับวิทยาลัยสารพัดช่างพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- รัตน์ บัวสนธ์. (2554). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครสวรรค์ : ริมปิงการพิมพ์.
- สุขุมาลัย ประสมศักดิ์. (2552, กรกฎาคม - ธันวาคม). “พฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วน : ศึกษากรณี นิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาล และมหาวิทยาลัยเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร,” วารสารวิจัย. 5 (10), 29.
- สุนิสสัย มาตัน. (2552). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในระดับช่วงชั้นที่ 3 เรื่องการทำปลาสามสมุนไพรมของโรงเรียนดำนแม่คำมันพิทยาคม อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554, 26 ตุลาคม). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 – 2559). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- หทัยรัตน์ หนูพรหม. (2550). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเรื่อง ประเพณีทำบุญเดือนสิบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาน้อย จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.